

ZWIĄZEK
POWIATÓW
POLSKICH

UCHWAŁA NR XXIX/6/23
XXIX ZGROMADZENIA OGÓLNEGO ZWIĄZKU POWIATÓW POLSKICH

Karpacz, 31 maja 2023 roku

w sprawie dochodzenia roszczeń związanych z niedostatecznym finansowaniem zadań zleconych z zakresu administracji rządowej

Na podstawie art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach oraz §16 ust. 1 pkt 1 Statutu Związku Powiatów Polskich XXIX Zgromadzenie Ogólne Związku Powiatów Polskich uchwala, co następuje:

§1

Zgromadzenie Ogólne Związku Powiatów Polskich udziela Andrzejowi Płonce - Staroście Bielskiemu oraz Zarządowi Powiatu Bielskiego poparcia dla działań mających na celu dochodzenie roszczeń związanych z niedostatecznym finansowaniem zadań zleconych z zakresu administracji rządowej.

§2

W podjętych przez Powiat Bielski dochodzeniach roszczeń związanych z niedostatecznym finansowaniem zadań zleconych z zakresu administracji rządowej, Zgromadzenie Ogólne Związku Powiatów Polskich zobowiązuje Zarząd Związku Powiatów Polskich do udzielenia Powiatowi Bielskiemu przez Związek Powiatów Polskich wsparcia organizacyjnego, prawnego, finansowego.

§3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
XXIX Zgromadzenia Ogólnego
Związku Powiatów Polskich

Andrzej Płonka

Uzasadnienie

Powiaty i miasta na prawach powiatu stoją na skraju zapaści finansowej. Problemy obejmują nie tylko uszczuplenie dochodów własnych ale dotyczą również niedoszacowania wysokości środków przekazywanych powiatom na realizację zadań z zakresu administracji rządowej.

I. Obecnie, nie funkcjonuje system, w oparciu o który następowałaby rzetelna, dokonywana w oparciu o obiektywne czynniki, wycena kosztów realizacji zadań zleconych z zakresu administracji rządowej. Skutkiem takiego stanu rzeczy jest brak zabezpieczenia środków na realizację zadań publicznych. Przykładem zadań z zakresu administracji rządowej, gdzie mamy do czynienia z brakiem odpowiedniego zabezpieczenia środków, są zadania z zakresu geodezji i kartografii, geologii czy scalania i wymiany gruntów.

II. Dochodzi do kuriozalnych prób odebrania zadań powiatom z powodu ograniczenia przez powiaty zakresu realizowanych zadań z uwagi na niedostateczną wysokość dotacji. Dla przykładu w Ocenie skutków regulacji do projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo geologiczne i górnicze oraz niektórych innych ustaw (numer w wykazie prac legislacyjnych Rady Ministrów: UD280), w nawiązaniu do propozycji przeniesienia części kompetencji ze starosty na marszałka województwa z powodu niezatrudnienia przez niektóre powiaty geologów powiatowych, wskazano, że cyt.: *„projektodawca w pierwszej kolejności sprawdził, czy w związku z przeniesieniem części zadań ze starosty do marszałka województwa będzie możliwe przeniesienie części środków znajdujących się w dyspozycji poszczególnych wojewodów z dotacji dla powiatów na dotację dla województw. W tym celu projektodawca wystąpił do wojewodów z prośbą o przesłanie informacji na temat wysokości i sposobu finansowania zadań przez organy administracji geologicznej szczebla powiatowego. Z uzyskanych informacji wynika, że nie jest możliwe przesunięcie kwoty dotacji z § 211 do § 221, ponieważ:*

- *5 wojewodów w ogóle nie przekazuje dotacji powiatom na realizację przedmiotowych zadań,*
- *5 wojewodów nie jest w stanie wyodrębnić kwoty dotacji na realizację zadań z zakresu geologii, ponieważ przekazują łączną kwotę na realizację zadań zleconych z zakresu administracji rządowej,*
- *w pozostałych przypadkach przekazana kwota dotacji zaspokaja nieznaczną część kosztów, w pismach podano przedział 22-32% kosztów.”*

III. Jeszcze innym zauważalnym problemem jest brak zdecydowania po stronie administracji rządowej czy zadanie jest zadaniem własnym czy zleconym. Dla przykładu w odpowiedzi na poselską interpelację nr 27483 w sprawie zadań wykonywanych przez starostów z zakresu administracji architektoniczno-budowlanej, Piotr Uściński - Sekretarz Stanu w Ministerstwie Rozwoju i Technologii wskazał, że zadania wykonywane przez organy administracji architektoniczno-budowlanej są zadaniami z zakresu administracji rządowej (pismo z 29 października 2021 r. DAB-II.054.21.2021). Jednak w odpowiedzi na skierowany przez Związek Powiatów Polskich do wojewodów wniosek o udzielenie informacji publicznej w sprawie wysokości dotacji przekazywanej na ten cel, odpowiadający nie byli w stanie wskazać wysokości dotacji i podawali kwoty ogółem na zadania zlecone

z zakresu administracji rządowej, wskazywali kwoty rażąco niskie w stosunku do realnych kosztów, przyznawali, że nie przekazują dotacji na ten cel albo wskazywali, że jest to jednak zadanie własne.

IV. Kolejnym skutkiem braku systemu ustalania wysokości dotacji jest powstanie znaczących dysproporcji pomiędzy wysokością dotacji przekazywaną na poszczególne zadania w województwach, nieuzasadnioną np. różnicami w poziomie wynagradzania w poszczególnych regionach.

Przykładem jest wysokość dotacji na powiatowe zespoły ds. orzekania o niepełnosprawności.

Tabela: Wysokość dotacji celowej za wydanie jednego orzeczenia o niepełnosprawności.

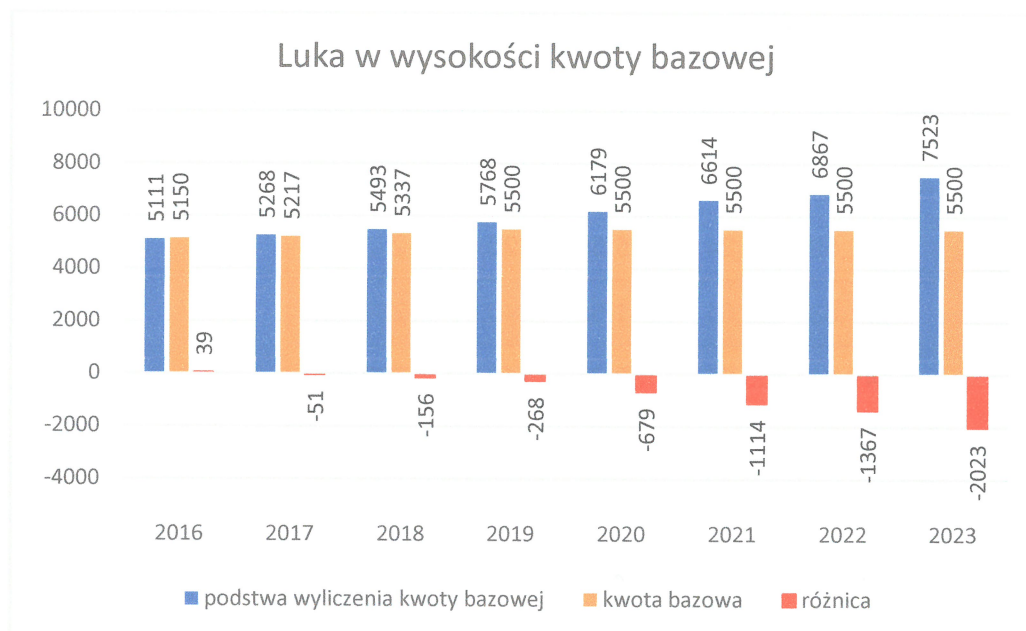
Województwo	2018	2019	2020	2021	2022
DOLNOŚLĄSKIE	182,67	196,92	260,61	278,97	288,18
KUJAWSKO-POMORSKIE	123,59	173,24	215,55	220,88	213,16
LUBELSKIE	151,83	165,61	241,58	240,58	257,44
LUBUSKIE	149,21	155,83	188,34	213,39	227,39
ŁÓDZKIE	156,85	158,45	214,00	205,36	208,55
MAŁOPOLSKIE	166,62	203,70	247,56	271,07	283,10
MAZOWIECKIE	132,00	163,81	189,44	197,16	225,55
OPOLSKIE	172,37	212,72	294,42	285,58	295,24
PODKARPACKIE	155,99	170,68	230,21	240,05	250,53
PODLASKIE	182,57	195,20	238,91	287,70	267,45
POMORSKIE	118,00	135,00	172,00	181,00	187,00
ŚLĄSKIE	124,31	156,71	255,29	252,15	254,44
ŚWIĘTOKRZYSKIE	134,53	157,73	251,81	228,53	254,02
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	141,00	164,00	208,00	192,00	217,00
WIELKOPOLSKIE	188,94	199,98	255,32	266,41	272,76
ZACHODNIOPOMORSKIE	202,50	222,78	301,86	319,25	341,28

V. Problemem jest również brak jasnych zasad waloryzacji wysokości dotacji, które powinny uwzględniać czynnik inflacyjny oraz – w przypadku zadań wymagających dużych nakładów osobowych – wzrost kosztów pracy. Spotykanym zjawiskiem jest również zmiana reguł gry tj. przyjęcie w Ocenie skutków regulacji do projektu ustawy innych założeń do wyliczenia wysokości dotacji, a innych już w trakcie obowiązywania regulacji prawnej.

Dla przykładu można wskazać zadanie związane z organizacją i prowadzeniem punktów nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego. W 2015 r. w uzasadnieniu do projektu ustawy wskazano, że kwota bazowa stanowiąca podstawę do określenia wysokości dotacji została wyliczona jako iloczyn $\frac{2}{3}$ i wysokości podstawowego wynagrodzenia prokuratora prokuratury rejonowej w stawce pierwszej awansowej. Dodatkowo wskazano, że tak wyliczona kwota powinna zostać powiększona o 3% kosztów obsługi (zgodnie

z aktualnym stanem prawnym koszty obsługi wynoszą 6%). Problem w tym, że w przeciwieństwie do kwoty stanowiącej podstawę do wyliczenia kwoty bazowej, sama kwota bazowa od wielu lat stoi w miejscu. Lukę w wysokości kwoty bazowej (bez uwzględnienia wysokości kosztów na obsługę i edukację prawną) obrazuje poniższy wykres:

Luka w wysokości kwoty bazowej

Kierunek działań

Zgodnie z art. 49 ust. 1, 5 i 6 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego:

1. Jednostka samorządu terytorialnego wykonująca zadania zlecone z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami otrzymuje z budżetu państwa dotacje celowe w wysokości zapewniającej realizację tych zadań.

5. Dotacje celowe, o których mowa w ust. 1, powinny być przekazywane w sposób umożliwiający pełne i terminowe wykonanie zlecanych zadań.

6. W przypadku niedotrzymania warunku określonego w ust. 5, jednostce samorządu terytorialnego przysługuje prawo dochodzenia należnego świadczenia wraz z odsetkami w wysokości ustalonej jak dla zaległości podatkowych, w postępowaniu sądowym.

Innymi słowy, samorząd ma możliwość dochodzenia roszczeń dot. dotacji celowej na zadania zlecone z zakresu administracji rządowej na drodze powództwa cywilnego przeciwko Skarbowi Państwa. Związek Powiatów Polskich nie ma legitymacji aby występować w imieniu swoich członków z powyższym roszczeniem, może jednak wspierać członków w tym zakresie oraz prowadzić szeroką działalność informacyjną dotyczącą działań powiatów i miast na prawach powiatu, które skutecznie takich roszczeń dochodziły, w celu promocji takich praktyk ale również podejmowania prób wywarcia presji na administrację rządową.

Celem projektu uchwały jest danie legitymacji Zarządowi Związku Powiatów Polskich do udzielenia wszelkiego wsparcia Staroście Bielskiemu – a jednocześnie Prezesowi Związku Powiatów Polskich w dochodzeniu roszczeń, o których mowa w art. 49 ust. 6 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego.